

17.3.2021

D/115/03.02.01/2021

1 (5)

**Merkityt kohdat salassa pidettäviä
TJ 43 a § 2 mom.**

Tarkastusvaliokunta
trv@eduskunta.fi

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan kirjallinen lausuntopyyntö 11.3.2021 / O 4/2021 vp - Valtiontalouden tarkastusviraston taloudenhoito

Lausunto tarkastusvaliokunnalle

Tarkastusvaliokunta on käynnistänyt omana asianaan (O 4/2021 vp) selvityksen Valtiontalouden tarkastusviraston taloudenhoidosta. Valiokunta tulee selvittämään sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä hyvän hallinnon periaatteiden ja asiaa koskevien säännösten noudattamista Valtiontalouden tarkastusviraston taloudenhoidossa

Valiokunta on pyytänyt kirjallista lausuntoa seuraavista aiheista.

- 1 Eduskunnan oikeusasiamies antoi joulukuussa 2020 tarkastusviraston pääjohtajalle ja johtajalle huomautuksen vastaisen varalle virkamiehen eläköitymistä koskevassa virkasopimusasiassa. Valiokunta pyytää yksityiskohtaisempia tietoja siitä, mikä on ollut perimmäinen syy valittuun menettelytapaan, mitkä olisivat olleet vaihtoehtoiset menettelytavat ja mikä on ollut ratkaisun taloudellinen merkitys?
- 2 Valiokunnan tietoon on saatettu, että valtiontalouden tarkastusvirastoon on palkattu henkilö projektiasiantuntijaksi vuonna 2019 yli vuoden pituiseen määräajaiseen virkasuhteeseen ilman julkista hakumenettelyä. Valiokunta pyytää saada lisätietoja asiasta: syy menettelyyn, määräajaisen virkasuhteen kesto ja perustelut päätökselle.
- 3 Ovatko pääjohtajan virkamatkoista kertyneet Finnairin pluspisteet kokonaan käyttämättä viitaten johtaja Tuulan Sandholmin medialle annettuihin lausuntoihin?
- 4 Lisäksi pyydetään toimittamaan pääjohtajan matkakertomukset seuraavista matkoista: Intia, Chennai (Osallistuminen Sai Young Leaders tilaisuuteen, 2018) ja Thaimaa/Bangkok ja Bhutan/Thimpu (Koulutusta ja kahdenvälisiä tapaamisia, 2019)

Tarkastusvirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

1 Virkasopimus eläköitymisestä

1.1 Sopimus

Valmistelu

Henkilöstöhallinnosta ja oikeudellisista asioista vastaava hallintojohtaja Mikko Koiranen sai pääjohtaja Tytti Yli-Viikarilta keväällä 2016 pyynnön selvittää mahdollisuudet sopia ko. ylitarkastajan kanssa hänen eläkkeelle siirtymisestä sekä sen ajankohdasta. Tilanteen kokonaisarvioinnissa päädyttiin siihen, että sopimuksessa ja neuvottelussa on otettava lähtökohdaksi mm. molempien osapuolten taloudelliset seikat sekä ylitarkastajan pitkä 14.5.1984 alkanut

työura tarkastusviraston palveluksessa sekä mahdollisuudet toimenkuvan mukaisten tehtävien hoitamiseen. Kummallakaan sopimusosapuolella ei ollut tuolloin käsitystä, että sopimus olisi eduskunnan virkamieslain vastainen.

Sopimusneuvottelut

Sopimusneuvotteluihin osallistuivat työnantajan puolelta pääjohtaja Tytti Yli-Viikari ja hallintojohtaja Mikko Koiranen sekä ylitarkastaja avustajanaan Eduskunnan virkamiesyhdistyksen silloinen puheenjohtaja Matti Jäkälä. Neuvottelut käytiin avoimessa ja hyvässä hengessä sekä yhteisymmärryksenä sopimuksen aikaansaamiseksi. Yhteinen näkemys ja luottamuksellisuus vallitsi myös siitä, että neuvottelussa henkilökohtaisia asioita koskevien keskustelujen sisältö jää osapuolten tietoon. Kirjalliseen sopimukseen ei sisältänyt erikseen vaitiolovelvollisuutta tai salassa pidettäviä asioita koskevia sopimusehtoja.

Sopimuksen keskeiset osat ja toteutuminen

Sopimuksen keskeiset osat olivat, että ylitarkastaja (syntynyt vuonna 1954) siirtyy vanhuuseläkkeelle 1.8.2018 alkaen ja hänelle ei anneta työtehtäviä sekä, että hänelle maksetaan irtisanomisaikaa vastaavalta kuudelta kuukaudelta täysi palkka (4.160 €/kk) ja sen jälkeen 48 prosenttia (1.997,22 €/kk) täydestä palkasta 31.7.2018 saakka. Sopimuksen mukaan ylitarkastajan kaikki lomat ja muut vapaat katsotaan pidetyiksi 31.7.2018 mennessä ja niitä ei korvata erikseen.

Ylitarkastajalla oli palkan lisäksi oikeus lakisääteiseen työterveyshuoltoon sekä eduskunnan hammashoitokorvaukseen. Ylitarkastajalla ei ollut oikeutta viraston lounas-, liikunta- ja kulttuurietuun eikä työsuhdematkaetuun.

Sopimuksen mukaan ylitarkastajalla ei ollut oikeutta käyttää tarkastusviraston työtiloja ja työvälineitä. Tämä sopimusehto oli sinänsä tarpeeton, sillä näiden käyttöön ylitarkastajalla ei sinänsä ollut enää tarvetta. Lisäksi hän oli velvollinen sopimuksen voimaan tullessa välittömästi palauttamaan työvälineet.

Sopimuksen mukaan tarkastusvirasto ja ylitarkastaja eivät jatka tai laita vireille ylitarkastajan virkasuhteeseen liittyvien asioiden käsittelyä muissa viranomaisissa tai tuomioistuimissa tämän sopimuksen voimaan tulon jälkeen. Sopimusta tehtäessä tai sen jälkeen osapuolten välillä ole ollut vireillä asioita muissa viranomaisissa tai tuomioistuimissa.

Sopimusosapuolet ovat toimineet sopimuksen mukaisesti sen ehtoja noudattaen.

1.2 Syyt valittuun menettelytapaan

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

1.3 Taloudellinen merkitys

Käsitykseni mukaan taloudellista merkitystä on esityksen selkeyden vuoksi perusteltua tarkastella eri vaihtoehtojen osalta siten, että laskelmissa huomioidaan ainoastaan ylitarkastajalle palvelussuhteen ehtojen mukaisesti maksettavat edut ja mahdolliset oikeudenkäyntikulut ottamatta laskelmaan työnantajalle virkasuhteensa aiheuttavia muita kuluja.

1 Eläköitymissopimus

Ylitarkastajan palvelussuhteen ehtojen mukaan maksettavasta palkasta lomarahoineen, lounasedusta, hammas-hoitokorvauksesta ja työmatkasuhde-edusta tarkastusviraston maksettavaksi tässä vaihtoehdossa yhteensä **61.261 euroa**.

2 Virkasuhteen lainvastainen irtisanominen ja palvelussuhteen jatkuminen eroamisikään 68 vuotta

Ylitarkastajan palvelussuhteen ehtojen mukaan maksettavasta palkasta lomarahoineen, lounasedusta, hammas-hoitokorvauksesta ja työmatkasuhde-edusta ja virkamiehen oikeudenkäyntikuluista tarkastusviraston maksettavaksi tässä vaihtoehdossa yhteensä **353.139 euroa**.

3 Palvelussuhteen jatkuminen eroamisikään 68 vuotta

Ylitarkastajan palvelussuhteen ehtojen mukaan maksettavasta palkasta lomarahoineen, lounasedusta, hammas-hoitokorvauksesta ja työmatkasuhde-edusta tässä vaihtoehdossa tarkastusviraston maksettavaksi yhteensä **323.139 euroa**.

2 Projektiasiantuntijan määräaikainen virkasuhde

Päätös

Tarkastusvirasto on päätöksellään nimittänyt määräaikaiseen projektiasiantuntijan virkasuhteeseen 1.11.2019-31.3.2021. Projektiasiantuntijan virkasuhde oli osa-aikainen (40 % säännöllistä työajasta) ja ko. määräaikaista virkasuhdetta täytettäessä ei käytetty julkista hakumenettelyä.

Syyt menettelyyn ja perustelut

Tarkastusvirastojen globaalin kattojärjestön (INTOSAI) suurin työryhmä on ympäristötyöryhmä WGEA (Working Group on Environmental Auditing). Ryhmässä on nykyisin 78 jäsentä ja 15 maan edustajista koostuva ohjausryhmä. Työryhmä puheenjohtajana toimii yksi tarkastusvirasto kerrallaan kahden työohjelmakauden ajan (yhteensä kuusi vuotta), ja kyseisessä tarkastusvirastossa sijaitsee työryhmän sihteeristö. Sihteeristö vastaa [työohjelman](#) toimeenpanosta ja käytännön asioista (työpakettien toimeenpanon seuranta ja tuki, kokousjärjestelyt, verkkosivut, sosiaalinen media, yhteydenpito keskeisiin globaaleihin sidosryhmiin kuten YK-ohjelmat, Maailmanpankki, OECD, viestintä, tieto- ja luentopyynnöt, sekä yhteydenpito kuuteen alueelliseen työryhmään ja näiden tuki tarpeen mukaan). Työryhmästä löytyy lisätietoja verkosta: <https://wgea.org/>

Valtiontalouden tarkastusvirasto valittiin työryhmän puheenjohtajaksi syyskuussa 2019. Tämän jälkeen tarkastusvirastontehtävänä oli siirtää työryhmän sihteeristö verkkosivuineen edelliseltä puheenjohtajalta Suomeen, laatia työohjelma ja käynnistää käytännön työ. Sihteeristöön kiinnitettiin neljä henkilöä osa-aikaisesti, yhdeksi heistä ko. projektiasiantuntija Viron tarkastusviraston palveluksesta. Sihteeristöön tarvittiin pikaisesti projektiasiantuntija, jolla on kokemusta, tietoa ja osaamista ympäristötyöryhmä WGEA (Working Group on Environmental Auditing toiminnasta ja sen järjestämisestä.

Projektiasiantuntijan rekrytointi ilman julkista hakumenettelyä perustui seuraaviin seikkoihin.

Ensinnäkin projektiasiantuntijasta ja häntä koskevasta sopimuksesta neuvoteltiin Viron tarkastusviraston ja VTV:n kesken. Näissä neuvotteluissa päädyttiin siihen, että kyseinen virkamies olisi 60 % työajasta Viron tarkastusviraston palveluksessa ja 40 % VTV:n palveluksessa. Kyseessä oli siten kahden tarkastusviraston välinen yhteistyösopimus, johon henkilöä ei haettu ns. avoimilta työmarkkinoilta, vaan osaamisperusteisesti asia sovittiin kahden tarkastusviraston kesken, jonka jälkeen VTV teki sopimuksen henkilön kanssa.

Toiseksi työryhmän ja ko. tehtävän erityissisällön takia siihen ei ollut käytännössä saatavissa osa-aikaista henkilöä avoimilta työmarkkinoilta julkista hakumenettelyä käyttäen sihteeristön työn käynnistämisen vaatimassa aikataulussa. Määräaikainen virkasuhteen päättymisajankohta 31.3.2021 määriteltiin siten, että projektiasiantuntija voi osallistua vuoden 2021 suunnitellun yleiskokouksen järjestelyihin ja raportointiin.

3 Ovatko pääjohtajan virkamatkoista kertyneet Finnairin pluspisteet kokonaan käyttämättä viitaten johtaja Tuulan Sandholmin medialle annettuihin lausuntoihin?

Pääjohtajan virkamatkoja varten oleva Finnair Plus -tili on Finnair Plus sääntöjen kohdan 2.1 mukaan henkilökohtainen ja kohdan 2.2 mukaan jäsenyys rekisteröidään avaamalla henkilökohtainen Finnair Plus -pistetili henkilön nimellä hänen ilmoittamaansa osoitteeseen. Yritykset, yhteisöt ym. henkilöryhmittymät eivät ole sääntöjen mukaan oikeutettuja jäsenyyteen. Finnair Plus -jäsen hyväksyy Finnair Plus -säännöt allekirjoittamalla Finnair Plus -liittymislomakkeen tai hyväksymällä ohjelman säännöt ja ehdot Internetissä. <https://www.finnair.com/fi/fi/finnair-plus/what-is-finnair-plus/rules>

Pääjohtaja Yli-Viikarin virkamatkoista kertyneitä Finnair Plus -pisteitä ei ole hyödynnetty pääjohtajan virkamatkojen yhteydessä. Pääjohtajalla on Finnair Plus -tiliin henkilökohtainen käyttäjätunnus ja salasana, eikä virastolla ole pääsyä tämän tilin tietoihin. Tästä syystä virastolla ei ole tietoa siitä, että ovatko pisteet kokonaan käyttämättä.

Johtaja Tuula Sandholm on vastauksessaan median kysymykseen, onko Yli-Viikari käyttänyt virkamatkoistaan kertyneitä bonuspisteitä matkoihin, joista ei ole tehty virallista matkamääräystä, todennut että Valtiontalouden tarkastusvirastolla olleen tiedon mukaan Yli-Viikari ei ole käyttänyt bonuspisteitä em. matkoihin. Virastolla on tieto vain matkoista, joista on matkamääräys, ja niihin ei ole käytetty pisteitä.

4 Salassa pito

Tarkastusvirasto pyytää tarkastusvaliokuntaa määrittämään salassa pidettäväksi lausunnon kohdat 1.2.1 – 1.2.3 julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohdan 29 nojalla.

Lausunnon laatija: johtaja Mikko Koironen, joka antaa tarvittaessa lisätietoja lausunnossa käsitellyistä aiheista.